

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 2/2019
06.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: : др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД из Београда и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда, ради исплате увећане зараде, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 68/17 од 13.02.2017. године, у седници одржаној 06.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 68/17 од 13.02.2017. године у ставу првом изреке, тако што се одбија жалба туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда и потврђује пресуда Основног суда у Суботици П1 79/16 од 10.11.2016. године у усвајајућем делу у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда да тужиоцу АА из ..., накнади трошкове ревизијског поступка од 31.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П1 79/16 од 10.11.2016. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке обавезани су тужени АД „Железнице Србије“ Београд и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд да тужиоцу на име разлике између исплаћеног и припадајућег дела зараде за рад у сменама, за период од 01.01.2014. године до 30.06.2014. године, солидарно плате 31.571,15 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износе наведене у изреци пресуде, од дана доспелости па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка од 50.300,00 динара, а у случају доцње, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 68/17 од 13.02.2017. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Суботици 79/16 од 10.11.2016. године, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе

тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда да тужиоцу исплати разлику увећане зараде за сменски рад за период од јануара до јуна 2014. године од 31.571,15 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износе наведене у изреци пресуде, од дана доспелости па до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 50.300,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог Акционарског друштва за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је пресудом Рев2 1636/17 од 06.07.2017. године преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда и потврдио пресуда Основног суда у Суботици П1 79/16 од 10.11.2016. године у усвајајућем делу у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда и обавезао истог туженог да тужиоцу АА из ..., накнади трошкове ревизијског поступка од 31.500,00 динара.

Уставни суд Републике Србије је одлуком бр.Уж-10900/17 од 28.01.2019.године усвојио уставну жалбу АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда, утврдио повреду права на правично суђење из члана 32 став 1 Устава Републике Србије, поништио пресуду Врховног касационог суда Рев 2 бр. 1636/17 од 06.07.2017. године и наложио да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 68/17 од 13.02.2017. године.

Поступајући по наведеној одлуци Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос код туженог АД „Железнице Србије“ уговором о раду од 03.02.2003. године, на радном месту ... у секцији за ... у организационој јединици у Након статусних промена послодавца, тужилац и тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ су дана 01.09.2015. године закључили анекс број 4 уговора о раду, којим је тужилац распоређен на исто радно место. Тужилац је у спорном периоду од 01.01.2014. године до 30.06.2014. године радио по временском распореду 12-24-12-48, односно 12 часова рада, након чега је имао 24 часа одмора, а потом поново радио 12 часова, да би након тога имао 48 часова одмора. По том основу тужиоцу је на име увећања зараде за сменски рад, односно рад у турнусу, исплаћиван проценат увећања основне зараде од 4%. Разлика између исплаћене зараде по основу сменског рада, односно рада у турнусу од 4% од основне зараде до увећане зараде тужиоца за сменски рад од 26% од основице за спорни период од 01.01.2014. године до 30.06.2014. године износи укупно 31.571,15 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца. Са позивом на одредбу члана 108 став 1 тачка 2 Закона о раду, члана 505 став 1 тачка 2 Закона о привредним друштвима и правило о терету доказивања обавезао је тужене АД „Железнице Србије“ Београд и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, да тужиоцу солидарно исплате 31.571,15 динара са припадајућом каматом.

Побијаном другостепеном пресудом преиначена је првостепена одлука тако што је одбијен тужбени захтев у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ из Београда, односно одбијен је захтев да се овај тужени обавезе да тужиоцу солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ Београд плати досуђени износ. Другостепени суд налази да је основан приговор недостатка пасивне легитимације, који је овај тужени истакао у току поступка, јер је тужилац у спорном периоду радио код туженог АД „Железнице Србије“ Београд, који након извршених статусних промена није престао да постоји као правни субјекат, а у одсуству доказа да је тужени код кога је тужилац сада у радном односу преузео обавезу о солидарној исплати овог потраживања, није било разлога за обавезивање и овог туженог.

У погледу права тужиоца и квалификације рада тужиоца као сменског рада нижестепени судови су правилно применили законске одредбе и закључак Грађанског одељења Врховног касационог суда од 23.09.2014.године који се односи на право запослених на увећану зараду по основу сменског рада, по коме се рад у турнусу уподобљава сменском раду.

Међутим, Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда у погледу одлучивања о истакнутом приговору недостатка пасивне легитимације туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд.

Одлуком Владе РС од 02.06.2015. године извршене су статусне промене у АД „Железнице Србије“ Београд, тако што су технолошко-пословне целине издвојене и формирана су нова акционарска друштва и то: АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, АД „Србија воз“ Београд и АД „Србија Карго“ Београд, а улогу четвртог друштва задржало је постојеће друштво „Железнице Србије“ АД Београд, услед чега је тужилац са новооснованим акционарским друштвом „Србија Карго“ Београд закључио анекс уговора о раду у коме је наведено да се закључује између запосленог и послодавца следбеника, чиме се мења уговор о раду који је био закључен између тужиоца и „Железнице Србије“ као правног претходника.

Права запослених у случају промене послодавца прописана су одредбама члана 147. до 152. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/2005...32/2013 и 75/2014), које су усклађене са Директивом бр. 2001/23 ЕЗ, а којом је регулисана заштита права запослених у случају реорганизације послодавца путем статусних промена, промене послодавца у складу са законом или промене власништва над капиталом привредног друштва, као и последице тих промена. Из садржине наведених законских одредби произилази да у случају статусне промене, односно

промене послодавца у складу са законом, послодавац следбеник преузима од послодавца претходника општи акт и све уговоре о раду који важе на дан промене послодавца, да је послодавац претходник дужан да послодавца следбеника потпуно и истинито обавести о правима и обавезама из општег акта и уговора о раду који се преносе, као и обавеза послодавца следбеника да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока истекне време на које је закључен колективни уговор или код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор. Основни циљ ових одредби је да се обезбеди да права и обавезе послодавца претходника који су настали из закључених уговора о раду који су на снази на дан преноса буду пренета на послодавца следбеника по основу самог преноса. Неиспуњење обавезе послодавца претходника да обавести послодавца следбеника о свим правима и обавезама које се преносе не може да погађа стечена права запосленог.

Полазећи од садржине наведених законских одредби у контексту утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд налази да пасивна легитимација туженог АД „Србија Карго“ Београд и његова обавеза да исплати тужиоцу разлику зараде по основу сменског рада из периода пре извршених статусних промена, произилази из чињенице да са тужиоцем није закључио нови уговор о раду, већ је закљученим анексом, према коме тужилац као запослени наставља радни однос са послодавцем следбеником, пренетим уговором о раду, овај тужени преузео не само права, већ и обавезе послодавца претходника које су настале из закљученог уговора о раду и радног односа.

У предметној парници тужени АД „Србија Карго“ Београд није истицао чињенице, нити доставио доказе да је на другачији начин, уз обавештавање тужиоца као запосленог, са правним претходником регулисао индивидуална и стечена права запослених, па и тужиоца. Терет доказивања испуњења обавезе или чињеница које утичу на престанак обавезе је на дужнику, а не на повериоцу, јер правила из члана 231. став 3. ЗПП одређују да странка треба да докаже оне чињенице које по материјалном праву имају за последицу добијање спора, те ризик недоказаности сноси странка на којој је терет доказивања. С обзиром да се ради о радном спору, тужилац је као поверилац у овој парници доказао да се налази у радном односу и да је радио у сменама, а на туженом је била обавеза да докаже чињенице које спречавају остваривање права или услед којих је право престало, односно да није дужник и да је његова обавеза статусном променом није ни настала. Тужени АД „Србија Карго“ Београд то није доказао. Није пружио ни доказ о активи новонасталих предузећа и разликама вредности из члана 452. став 1. ЗОО и члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, мада се сви евентуални докази налазе код њега, а не код тужиоца.

Одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број 36/2011, 99/2011, 83/2014 и 5/2015), прописано је да друштво стицалац постаје солидарно одговорно са друштво преносиоцем за његове обавезе које нису пренете на друштво стицаоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено.

Одлука о статусној промени првотуженог од 11.05.2015.године чији је саставни део План статусне промене првотуженог не садржи опис преузетих обавеза нити како ће се пренос реализовати. Садржана је констатација да се на новонастала друштва преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности без јасног одређења да ли су ту урачунате и обавезе по основу зарада и других новчаних потраживања запослених. Планом је предвиђено закључење посебног уговора у погледу начина преузимања имовине и обавеза и начина реализације обавеза од стране нових друштава и друштва преносиоца. Након што је извршена регистрација привредних друштава, па и друготуженог, насталих статусном променом издвајања уз оснивање, првотужени је са новооснованим друштвима 24.06.2016. године закључио Протокол о усвајању информације о спроведеном поступку статусне промене и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Тај акт представља акт примопредаје бруто биланса почетних стања новоформираних друштава на дан 10.08.2015.године, изведених заједничким усаглашавањем између издвојених друштава. Међутим, ни из ових аката не може се утврдити да ли су међу пренетим обавезама урачунате и обавезе по основу зарада и других новчаних потраживања запослених, односно овде тужиоца. Чињеница да је у оквиру рачуна 40 дугорочна резервисања за судске спорове, односно спорове у току предвиђено да се иста преносе у почетни биланс првотуженог, без ближег одређења, не може водити закључку да се дугорочна резервисања односе и на предметна потраживања запослених, па и тужиоца и у ком износу. Ово са разлога што се не зна на које се спорове разврставање односи да ли на спорове из комерцијалног пословања преносиоца, или из радног односа при чему су поводом истоврсних потраживања неки спорови покренути пре, а неки после закључења Протокола. Осим тога, потраживања запослених по основу сменског рада, топлог obroка, регреса нису ни била евидентирана као обавезе првотуженог до извршене статусне промене, а протокол и информација не садрже одређење на чији терет ће ићи накнадно утврђене обавезе.

Из свих наведених разлога применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му, применом члана 153. и 154. ЗПП, припада и право на накнаду нужних и опредељених трошкова ревизијског поступка. Висина трошкова одмерена је у износу од 31.500,00 динара и то: на име награде адвокату за састав ревизије 12.000,00 динара, применом важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, као и такса на ревизију од 7.800,00 динара и одлуку по ревизији од 11.700,00 динара према Тарифном броју 1. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 106/15..

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић